

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خدا

بررسی اثر بخشی آموزش های اکادمیک فرش دستبافت در رشد و اعتلای جایگاه هنر صنعت فرش دستباف ایران

مؤلف :

محمد علی کلانتری

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۵)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

Chaponashr.ir

سرشناسه : کلانتری ، محمدعلی ، ۱۳۶۲
عنوان و نام پدیدآورندگان : بررسی اثر بخشی آموزش های اکادمیک فرش دستبافت در رشد و اعتلای جایگاه هنر صنعت فرش دستباف ایران/ مولف: محمدعلی کلانتری
مشخصات نشر : انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۵.
مشخصات ظاهری : ۸۱ ص.
شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۱۲۹-۳۲۷-۸
وضعیت فهرست نویسی : فیبا
یادداشت : کتابنامه.
موضوع : بررسی اثر بخشی آموزش های اکادمیک فرش دستبافت
رده بندی کنگره : TP ۹۸۳
رده بندی دیویی : ۶۶۸/۵۵
شماره کتابشناسی ملی : ۸۸۵۵۹۷۶۱
اطلاعات رکورد کتابشناسی : فیبا

نام کتاب : بررسی اثر بخشی آموزش های اکادمیک فرش دستبافت در رشد و اعتلای جایگاه هنر صنعت فرش

دستباف ایران

مولف : محمدعلی کلانتری

ناشر : انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)

صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: الهام غفاری

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۵

چاپ: زیرجدا

قیمت: ۱۳۵۰۰۰ تومان

فروش نسخه الکترونیکی - کتاب رسان :

<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۱۲۹-۳۲۷-۸

تلفن مرکز پخش : ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵

www.chaponashr.ir

تقدیم به:

همسر مهربانم

سپاسگزاری

نهایت سپاس و قدرانی صمیمانه خود را
به محضر استاد محترم و بزرگوار جناب
آقای دکتر سید محمود طباطبایی که با
صبر و حوصله و متانت عنایت و
راهنمایی اینجانب را در انجام این
پژوهش بر عهده داشته اند تقدیم نموده
، عزت ، اقتدار و موفقیت همیشگی
ایشان را از خداوند متعال آرزو می
نمایم.

و از فداکاری های بی دریغ خانواده ام
که همواره باعث پیروزی و سربلندی
اینجانب شدند بی نهایت قدردانی
میکنم.

فهرست

فصل اول: کلیات	۹
مقدمه	۹
کلمات کلیدی (فارسی و انگلیسی)	۱۰
فرش دستباف ایرانی	۱۰
آموزش	۱۱
آکادمیک	۱۱
فصل دوم: ادبیات نظری	۱۳
مقدمه	۱۳
بخش اول : فرش دستباف	۱۴
فرش	۱۴
تعریف فرش دستبافت	۱۶
امتیاز فرش ایران	۱۶
فرش دستبافت ایرانی	۱۹
جایگاه فرهنگی فرش دستباف ایران	۲۰
جایگاه اجتماعی فرش دستباف ایران	۲۰
جایگاه اقتصادی فرش دستباف ایران	۲۱
سه دیدگاه در مورد فرش دستباف وجود دارد:	۲۲
بازار داخلی و خارجی فرش دستباف	۲۳
وضعیت تقاضا در بازار داخلی	۲۴
عناصر مهم تقاضا در بازار داخلی	۲۴
عوامل اقتصادی موثر بر تقاضای فرش دستباف	۲۴
نگاهی به بازاریابی فرش دستباف ایران	۲۵
بخش دوم : آموزش	۳۲
نقش آموزش در رشته فرش	۳۲

تعریف علم و هنر	۳۲
نقش آموزش در هنر فرش	۳۷
آموزش در جهت تربیت نیروی انسانی متخصص	۳۷
آموزش در جهت ارتقاء کیفیت مواد اولیه، نقشه، کیفیت رنگرزی و غیره استفاده بهتر از آنها	۳۸
آموزش در جهت سهولت و سرعت در کار و بهینه سازی ابزار و دارهای قالی	۳۸
آموزش در جهت توسعه و گسترش این صنعت در اقصی نقاط کشور به ویژه نقاط محروم	۳۹
رشته فرش‌دستباف در شاخه کار دانش آموزش و پرورش	۴۰
برخی از اهداف خاص شاخه کار دانش	۴۱
مزایای تشکیل هنرستان ها	۴۲
فرش ایرانی یک سرمایه فرهنگی اقتصادی	۴۴
فرش ایرانی یک حافظه‌ی فرهنگی	۴۵
تجلی فرهنگ و هنر ایرانی در طراحی فرش‌دستباف	۴۶
عوامل موثر بر استقبال دانش آموختگان فرش	۵۰
عوامل موثر بر استقبال تولیدکنندگان در بازار فرش‌دستباف تهران	۵۳
ضعفهای رشته فرش و دانش‌آموختگان از دید صاحب‌نظران عرصه فرش‌دستباف	۵۵
توقع کاری دانش آموختگان رشته فرش	۵۷
سلیقه یابی مشتری فرش در دانشگاه ها	۶۰
تأثیر دانشگاه بر هنر - صنعت فرش‌دستباف، منفی یا مثبت	۶۲
بخش سوم: پیشینه تحقیق	۶۴
تحقیقات انجام شده در داخل کشور	۶۴
تحقیقات انجام شده در خارج کشور	۶۸
خلاصه فصل دوم	۷۲
پیشنهادهات	۷۳
پیشنهادهات کاربردی	۷۳
پیشنهادهات جهت پژوهش های آینده	۷۴
محدودیت ها	۷۵
فهرست منابع	۷۶

فصل اول

کلیات

مقدمه

در ادبیات صنایع دستی، هنر فرش دستباف عبارت است از آنچه به وسیله دست از تار و نخ بافته و پرزدار می شود. دو هزار سال فرهنگ و تمدن ایرانی و تمامی دستاورد های فنی ایرانیان در عرصه هنرهای دستی ، در فرش خلاصه می شود تا آنجا که غایت معماری ایرانی ؛ ترکیب بندی و ساخت و سازی ، شبیه فرش است. فرش دستباف از جمله محصولاتی است که ارزش افزوده فراوانی دارد و درعین حال منشأ کسب درآمد ارزی است، شاید کمتر کالایی در کشور با چنین ارزش افزوده کلانی تولید شود، از این رو این کالا اهمیت بسزایی در مجموعه تولید ملی دارد. این در حالی است که برای تأمین مواد اولیه مورد نیاز کمترین هزینه ارزی متوجه اقتصاد کشور است.

بررسی ها نشان می دهد که بازاریابی فرش دستباف در ایران به صورت علمی دنبال نمی شود و هنوز جنبه سنتی دارد و پس از تولید فرش برای یافتن مشتریان اقدام می شود . در ضمن تحقیقات اندکی در زمینه بازاریابی فرش دستباف در ایران انجام شده است. (صبوری خسروشاهی، ۱۳۸۲) به کاستی

هایی از قبیل کمبود اطلاعات روزآمد در مورد خواسته و گرایش های مصرف کنندگان، فقدان برنامه ریزی استراتژیک برای صادرات فرش، کاهش کیفیت، ضعف تبلیغات، ضعف مدیریت و خلا برنامه ریزی برای شناسایی سلايق کشورها و ملت های مختلف، نبود آشنایی با بازارهای هدف و ضعف در مشارکت یا برپایی نمایشگاه های فرش دستباف گارانتی ها اشاره کرده است. تبلیغات و بازاریابی که در مورد فرش دستباف ایران انجام می شود کماکان سنتی است و مناسب بازارهای جهانی نیست و این در حالی است که فرش دستباف ایران به دلیل آنکه از دیرباز مورد معامله قرار می گرفت نیازمند تبلیغاتی است که بتواند جایگاه رفیع آن را حفظ کند و تحقق این امر مستلزم هماهنگی در کلیه ابعاد تبلیغاتی، محفوظ داشتن نیازها و حساسیت های مشتریان، توجه به تغییرات گروه های خریدار و کنترل رفتار رقبا و استفاده از شیوه های نوین مبادله می باشد (عزیز پناه، ۱۳۸۰: ۲۳)

کلمات کلیدی (فارسی و انگلیسی)

فرش دستباف ایرانی^۱

یکی از برجسته ترین نمونه های صنایع دستی ایران است

^۱ Irans carpet

آموزش

منظور از آموزش فعالیتی است که در خدمت پرورش و کار آموزی قرار دارد. آموزش ابزار پرورش و کار آموزی است.

آکادمیک

طبق اصول آموخته شده در مکتب و دانشگاه و به طور کلی مراکز آموزش رسمی.

فصل دوم

ادبیات نظری

مقدمه

آشنایی با ادبیات موضوع هر تحقیقی در شکل گیری نگرش مناسب راجع به چهارچوب تحقیق و بهره گیری بهتر از نتایج آن نقش زیادی دارد. از سوی دیگر بررسی و مطالعه تحقیقات گذشته به درک بهتر مسأله کمک می کند و یافته های تحقیق را به پژوهش های گذشته متصل می کند. بدین منظور در این فصل که راجع به ادبیات و پیشینه تحقیق می باشد، ابتدا در مورد مفهوم تاریخچه فرش و فرش بافی ایران، سپس مباحث و جایگاه ، اجتماعی و اقتصادی فرش ایرانی و اثر بخشی آموزشهای اکادمیک فرش دستبافت در رشد و اعتلای جایگاه هنر صنعت فرش دستباف ایران به تفصیل بحث شده و در پایان تحقیقات داخلی وخارجی مرتبط با موضوع تحقیق آورده شده است.

بخش اول : فرش دستباف

فرش

به بافته ای اطلاق می شود که با استفاده از الیاف طبیعی (از قبیل پشم، پنبه، کرک و ابریشم) که با مواد رنگزای طبیعی (مانند روناس، اسپرک، پوست گردو، قرمز دانه و ...) و یا شیمیایی رنگرزی شده است، تهیه می گردد.

فرش دستباف از جایگاه ویژه ای در کشور ما برخوردار است، چرا که نقش خاصی را در زمینه های فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی ایفا می کند. فرش بعنوان یکی از دستاوردهای مردم خود یک فرهنگ می باشد که همراه با هنرهای دیگر مانند مینیاتور، طراحی، تشعیر و تذهیب، خاتم کاری، رنگرزی، کاشی کاری و غیره از نقوش سنتی منشأ گرفته که هویتی ایرانی داشته و مکمل یکدیگر هستند و این هویت را علیرغم تکامل تاکنون حفظ نموده اند. این هنر خود سنت آفرین است و بیان کننده حالات، باورها، اعتقادات و آداب و رسوم مردم در این سرزمین می باشد. به لحاظ فرهنگی می توان گفت: فرش تنها کالایی است که ذکر نام آن با نام ایران عجین می باشد. بخش عمده ای از هنر و تمدن ایران مدیون فرش است و یکی از بهترین راه ها و ابزار انتقال فرهنگ اصیل ایران به دیگر جوامع با سابقه ای قریب به سه هزار سال می باشد. (زارع شاه آبادی، ۱۳۸۱ : ۱۲)

باتوجه به اینکه فرش دستباف ایران در زمینه های اقتصادی، اجتماعی و معیشتی، فرهنگی، فنی و هنری جایگاه ویژه و ارزنده ای داراست و نقش مهمی